

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-2052/22-E

Název	Základní škola Waldorfská Pardubice, Gorkého 867
Sídlo	Gorkého 867, Zelené Předměstí, 530 02 Pardubice
E-mail	reditelna@waldorfpardubice.cz
IČO	70 837 236
Identifikátor	617 500 720
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Bc. Milan Barták
Zřizovatel	statutární město Pardubice
Místo inspekční činnosti	Gorkého 867 a 1981, Pardubice
Inspekční činnost na místě	23. až 25. 1. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Waldorfská Pardubice, Gorkého 867 (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

V době inspekční činnosti se v devíti třídách vzdělávalo 225 dívek a chlapců, čímž je kapacita školy zcela využita. Jiný mateřský jazyk než český má devět žáků, u 32 diagnostikovala školská poradenská zařízení speciální vzdělávací potřeby.

Činnost školní družiny je organizována ve třech odděleních. Aktuálně do nich bylo přihlášených 80 žáků, tedy nejvyšší možný počet. Stravování pro žáky a zaměstnance školy zajišťuje vlastní školní jídelna.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola od minulé inspekční činnosti opětovně vylepšila svoji úroveň, velmi dobře se daří propojovat alternativní koncept s moderními trendy ve vzdělávání. Děje se tak zejména vzhledem k aktivní práci vedení školy, které se rozrostlo o druhého zástupce ředitele. Jeho přítomnost přinesla nové zkušenosti i další pohled na řešenou problematiku, všichni tři tvoří úzce spolupracující tým, který usiluje o permanentní rozvoj školy. Cílem je vybudovat v Pardubicích ucelený systém waldorfského vzdělávání, který by uplatňovanými principy propojil mateřskou, základní a střední školu. Za přispění členů pedagogického sboru vyhodnocuje vedení školy nastavené procesy, diskutuje opatření ke zlepšení, která následně promítá do vydávaných strategických i organizačních dokumentů. Příležitostí pro posun v příštím období je zpřesnění kontrolních mechanismů, aby byly eliminovány i menší nedostatky (např. nedodržení rozpisu „epoch“).

V rámci personálního zabezpečení výuky došlo od roku 2016 k rozšíření pedagogického sboru a jeho dílčí obměně. Aktuálně dvě vyučující nesplňovaly zákonné požadavky odborné kvalifikovanosti, přičemž jedna si chybějící pedagogické vzdělání doplňuje. V druhém případě ředitel doložil snahu zajistit pro vzdělávací proces odborně kvalifikovanou osobu. Pozitivní posun nastal v poskytování zpětné vazby učitelům, k čemuž významně přispívají mentorské zkušenosti zástupce ředitele. Hodnocení hospitované výuky je vhodně provázáno s potřebami dalšího vzdělávání, přínosnými jsou zejména společné vzdělávací akce. Pedagogové získané poznatky odborně diskutují v rámci interních kolegií, zasazují je do kontextu vzdělávání ve škole, čímž usnadňují jejich přenos do učebního procesu. Na některé přednášky (především s waldorfskou tematikou) jsou zváni a absolvují je i zákonní zástupci, což zvyšuje jejich povědomí o způsobu a obsahu vzdělávání ve škole.

Z hlediska prostorových podmínek má škola nyní, po dokončení rozdělení budovy na dvě části (ve druhé působí soukromý vzdělávací subjekt), dostatečné možnosti pro výuku všech vzdělávacích oblastí. Nechybí ani klidné zázemí pro vedoucí pracovníky, pedagogy, pro členy školního poradenského pracoviště, pozitivem jsou samostatné prostory pro školní družinu i vlastní hřiště a zahrada, kde se uskutečňují pohybové a odpočinkové aktivity. Ředitel usiluje o průběžné zlepšování materiálních podmínek školy, pozornost v poslední době směřovala k modernizaci prostředků IT, k novému vybavení učebními pomůckami pro výuku informatiky apod. Příležitostí do budoucna je v součinnosti se zřizovatelem provést potřebnou rekonstrukci odborných učeben, sociálních zařízení a šaten, jejichž prostředí již neodpovídá soudobému standardu.

Vedení školy klade důraz na vytváření pozitivních vztahů mezi žáky, učiteli i zákonnými zástupci, které jsou založeny na důvěře a respektu. Problematika prevence rizikového chování je řešena v rámci školního poradenského pracoviště a ve spolupráci s třídními učiteli, podle potřeby jsou kontaktovány odborné instituce, orgány sociálně právní ochrany dítěte apod. Tematiku bezpečnosti a ochrany zdraví pedagogové přirozeně začleňují do vzdělávacího procesu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací proces je realizován na základě aktualizované verze Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Waldorfská škola 06/2016“. Od poslední inspekční činnosti byl u části předmětů upraven vzdělávací obsah, některé dílčí formální nedostatky však přetrvávají (např. neoznačené rozšiřující učivo, nesoulad očekávaných a školních výstupů). Stanovený učební plán byl naplňován. Vyučování doplňují mnohé mimoškolní akce, jež žákům představují probíraná témata v kontextu reálného světa. Výuka byla organizována stejně jako v roce 2016, jen její začátek byl posunut na pozdější čas (8:30 h). Délka „epochy“ zůstala i pro nejmladší žáky 110 minut, vhodné by bylo diskutovat o jejím výraznějším vnitřním rozčlenění.

Sledovaná výuka, zahrnující „epochy“ i samostatné předměty, se vyznačovala příjemnou, vstřícnou pracovní atmosférou, která byla důsledkem kvalitní, promyšlené přípravy učitelů. Ačkoliv převážně volili frontální způsob práce, zejména na 2. stupni žákům nepředkládali hotové poznatky, ale vedli je k samostatnému vyvozování faktů a souvislostí, i k odborné diskuzi nad odlišnými názory. Při práci ve skupinách či dvojicích, jež se vyskytla v menší míře, žáci uměli, až na jednu výjimku, spolupracovat a domluvit se na výsledném řešení. V zařazování kooperativních aktivit byl na 1. stupni zaznamenán oproti předešlé inspekci pozitivní posun, mladší žáci se alespoň občas přiměřeným způsobem učili vzájemné pomoci při učení. Výuka ve vyšších ročnících byla často a účinně podporována názornou demonstrací (např. experimentu) ze strany učitele a účelným využitím učebních pomůcek. Negativně se však do vzdělávacího procesu v přírodovědných předmětech promítl omezený prostor pro žákovské pokusy, kdy žáci museli čekat, až na ně přijde řada, aby mohli úkol splnit. Obdobně se časovými prodlevami a drobnou nekázní projevilo i nedostatečné vybavení tříd didaktickou technikou, jež přetrvává od minulé inspekční činnosti. Pozitivem sledované výuky bylo zvláště na 2. stupni propojování učiva s reálným životem, žáci vyjadřovali bez ostychu vlastní názory a zkušenosti, uměli diskutovat, projevovali zájem o mnohá témata. Diferenciace úkolů byla tentokrát zřejmá, a to jak směrem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, tak s odlišným mateřským jazykem i s výrazně rychlejším pracovním tempem. Učitelé pro ně měli připravené částečně odlišné úkoly, které vycházely z jejich schopností. Přínosem byla přítomnost asistentek pedagoga či druhého učitele, jež velmi vhodně pracoval třeba v nejnižším ročníku se skupinou žáků méně připravených na školní docházku. Zpětná vazba pro žáky někdy nebyla úplně zřetelná a využitelná pro další učení. V závěru hodin pedagogové žáky chválili za aktivitu a práci v hodině, na 2. stupni vhodně ověřovali pochopení učiva kladením otázek. Prostor pro sebereflexi či vzájemné hodnocení žáků byl využit ojedinele. Příležitostí ke zlepšení v této oblasti je nastavení systematické práce s žákovským portfoliem. Svůj názor k hodnocení hodiny žáci občas vyjádřili symboly, verbální sdělení neproběhlo.

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje podle „Školního vzdělávacího programu školní družiny“. Vychovatelky žákům nabízejí pestrou činnost, prostor pro odpočinek, pohybovou relaxaci i rozvoj nadání. S výjimkou jen velmi nepříznivého počasí jsou každý den realizovány venkovní aktivity na školním hřišti či zahradě, což zvyšuje odolnost žáků a podporuje jejich zdravý způsob života. Významná pozornost je věnována posilování kamarádských vztahů mezi žáky a naslouchající, respektující komunikaci vychovatele k s nimi. V průběhu školního roku jsou organizovány společně se školou rozmanité akce, které obohacují činnost a vhodně doplňují jednotlivá témata (např. divadelní představení, slavnosti). Rozvoji žákovských zájmů pomáhá široká nabídka kroužků, které pořádá Spolek pro podporu waldorfské pedagogiky v Pardubicích.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň vzdělávacích výsledků žáků učitelé zjišťují v průběhu vyučovacího procesu vhodnými nástroji k tomu určenými. Na základě každodenního pedagogického pozorování a příležitostného ověřování naplnění očekávaných výstupů promýšlejí konkrétní opatření k rozvoji jednotlivých žáků. Dílčí individualizace vzdělávací nabídky byla oproti předešlé inspekci využívána častěji a představuje významnou podporu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, s odlišným mateřským jazykem i s rizikem školního neúspěchu. Jejich vzdělávání koordinují členky školního poradenského pracoviště, které mají jasně rozdělené kompetence, přičemž činnost je úzce provázaná. Výchovná poradkyně (zároveň zástupkyně ředitele) spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními a organizuje efektivní využití asistentů pedagoga, zatímco speciální pedagožka se zabývá tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů a poskytuje odbornou podporu učitelům při práci se žáky s různými problémy, stejně jako školní psycholožka. Přínosem je, že přes stanovené konzultační hodiny jsou všem účastníkům vzdělávání k dispozici podle potřeby.

Žákům i jejich zákonným zástupcům se prostřednictvím slovního hodnocení na vysvědčení dostává kvalitní podrobné zpětné vazby. Text však občas obsahoval detaily, které dokladovaly činnost v rámci projektů nikoliv naplňování očekávaných výstupů. Na konci školního roku 2021/2022 prospělo s vyznamenáním 68 % žáků, což bylo oproti červnu 2016 výrazné zlepšení. Tehdy škola ještě neměla pro slovní hodnocení definován stupeň celkového hodnocení „prospěl/a s vyznamenáním“. Mezi nejmladšími žáky měl šanci zažít pocit úspěchu skoro každý, což bylo významnou motivací pro jejich další školní práci. Žáci ohrožení školním neúspěchem mají možnost využívat nabízené doučovací aktivity či podporu školního poradenského pracoviště.

Objektivní cennou zpětnou vazbu o kvalitě výuky podává externí testování. Výkony žáků zpravidla odpovídají oblasti republikového průměru nebo jsou lepší, což potvrzuje zvyšující se úroveň výuky. Výsledky jsou vedením školy analyzovány (včetně vyhodnocování problémových segmentů testových úloh) a vedou k případným úpravám výukových postupů.

Pozitivní bilance hodnocení chování je dokladem úspěšného osvojování sociálních dovedností a morálních hodnot, ukazuje dobrou účinnost preventivních aktivit. Škole se daří zachytávat projevy rizikového chování, řešit je a přijímat opatření ve spolupráci všech zainteresovaných. Školní metodická prevence kromě jiného cíleně pracuje s problémovými třídními kolektivy, důsledným monitorováním jejich chování se daří eliminovat možná rizika. Druhá výchovná poradkyně společně s třídními učiteli realizuje společná jednání s rodiči, zabývá se pravidelně zjišťováním školního klimatu a vede školní parlament, který se pravidelně schází jednou měsíčně a přináší nové podněty pro činnost školy. V případě potřeby jsou udělována výchovná opatření za porušení daných pravidel, nebo pochvaly za reprezentaci školy, za dosažené výsledky.

Závěry

Vývoj školy

- oproti minulé inspekční činnosti se rozšířil a obměnil pedagogický sbor,
- bylo dokončeno rozdělení budovy na dvě části, čímž se stabilizovaly prostorové podmínky, průběžně se zlepšují materiální,

- v oblasti řízení školy panovala větší systematicčnost,
- k vyšší kvalitě výuky přispělo zařazování forem a metod aktivního učení.

Silné stránky

- kvalitní a propracovaný systém poskytovaných poradenských služeb,
- pedagogové uplatňují vstřícný a empatický přístup ke všem žákům,
- velmi dobré prostorové podmínky pro školní družinu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- malé využití dalších zdrojů informací ve výuce,
- opomíjené vedení žáků k hodnoticím a sebehodnoticím aktivitám,
- prostředí odborných učeben, šaten a sociálních zařízení vyžadující rekonstrukci.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- nastavit systematické sledování učebního pokroku žáků prostřednictvím zakládaného portfolia,
- doplnit ve větším množství digitální prezentační techniku,
- zajistit dostatečné vybavení pro realizaci žakovských pokusů v přírodovědných předmětech.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 1. 2023
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Waldorfská škola 06/2016“ platný od 1. 9. 2016 (poslední aktualizace k 1. 9. 2022)
3. Školní vzdělávací program školní družiny platný od 1. 9. 2019
4. Školní matrika – školní rok 2022/2023
5. Školní řád platný od 1. 9. 2021 (poslední aktualizace k 1. 9. 2022)
6. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2019
7. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2022/2023
8. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce - školní rok 2022/2023
9. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2021/2022
10. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní rok 2021/2022, 2022/2023
11. Dokumentace školního poradenského pracoviště - školní rok 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Hana Rozsypalová, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.